

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

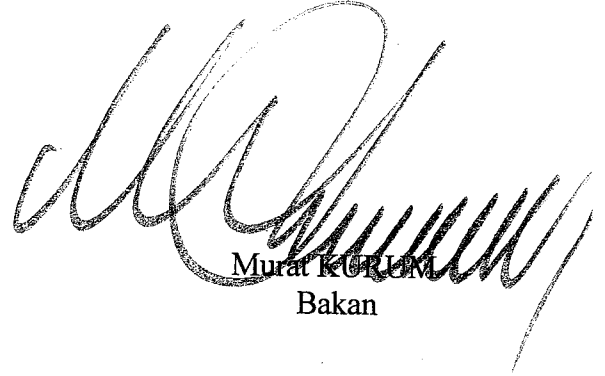
Sayı :30824082-610-11691550
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

05 Şubat 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN EVRİM RIZVANOĞLU'NUN
TBMM 7/19175 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

7/19175
GK 47

SORULAR

- 1) Şubat 2025'te güncellemesi gereken Ulusal Katkı Beyanı (NDC) çerçevesinde, Türkiye'nin iklim hedeflerine ulaşmasını sağlamak için güçlü ve kapsayıcı bir hükümet politikası oluşturma yönündeki stratejik planlar nelerdir?
- 2) Paris Anlaşması'na uyumlu yeni bir sera gazı azaltım hedefi belirlenmesi konusundaki çalışmalar nelerdir? Bu hedef doğrultusunda emisyon azaltım politikaları hangi esaslara göre revize edilecektir? Bu azaltım mutlak bir azaltım olacak mıdır?
- 3) Net sıfır hedefine giden süreçte ara bir hedef olarak 2030 için mutlak azaltım hedefi koymayı düşünüyor musunuz?
- 4) Yeni Ulusal Katkı Beyanı (NDC)'nda, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı ülkemizin dayanıklılığını artırmak amacıyla adaptasyon ve iklim felaketleri için risk azaltma stratejileri net olarak tanımlanacak mıdır?
- 5) Yeni Ulusal Katkı Beyanı (NDC), Enerji.Bakanlığı'nın yeni yenilenebilir hedeflerini içerecek şekilde ve bu hedeflerle birlikte fosil yakıt kullanımının 2035'e kadar onunla tutarlı olarak azaltılması hedeflenerek mi hazırlanmıştır? Bu kapsamda, adil bir geçiş sürecinin sağlanmasına yönelik bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 6) Yeni Ulusal Katkı Beyanı (NDC)'nda, arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık (LULUCF) gibi sektörlerde emisyon azaltımları ve karbondioksit (CO2) uzaklaştırmaları net bir şekilde listelenecek midir? Bu alanlardaki hedeflerin şeffaf ve hesap verebilir bir şekilde izlenmesi nasıl sağlanacaktır?
- 7) Ekosistemlerin korunması ve restore edilmesi için 2030 yılına kadar ormansızlaşmanın durdurulması ve tersine çevrilmesi yönünde ülkemizin hangi adımları atması planlanmaktadır? Bu hedefler, uluslararası çerçevelerle nasıl uyumlu hale getirilecektir?
- 8) Mevcut Ulusal Katkı Beyanı (NDC)'nda 2038 yılında emisyon salımının tepe yapmasını öngörülmektedir. Buna göre 2053'te net sıfır emisyon olması için planınız nedir? Yeni Ulusal Katkı Beyanı (NDC)'nda aynı hedef devam ettirilecek midir?

CEVAPLAR

1) Ulusal Katkı Beyanı (NDC) 5 yıllık döngüler halinde hazırlanmaktadır. Süreç, 2015 yılında sunulan Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanı (INDC) ile başlamıştır. İlk döngüde, taraflar ilk güncellenmiş NDC'lerini sunmuşlardır. İkinci döngüde ise tarafların 2035 yılı için daha azimli hedefler belirleyerek ve ulusal taahhütleri yükseltecek şekilde NDC'lerini hazırlamaları ve 2025'te yeni güncellenmiş NDC'lerini sunmaları beklenmektedir.

NDC 3.0 olarak adlandırılan bu yeni süreçte, taraflar sadece emisyon azaltım hedeflerini artırmakla değil, aynı zamanda NDC'lerinin kapsamını genişletmeleri teşvik edilmektedir. Özellikle, iklim değişikliğine daha güçlü uyum sağlanması ve daha önce NDC'lerde yer almayan yeni sektörlerin veya gazların dahil edilmesi beklenmektedir. Yeni NDC döngüsünün merkezinde, COP28'de kabul edilen ilk Küresel Değerlendirme (GST) yer alacaktır. GST sonuçlarının, 2025 NDC'leri için rehberlik sağlaması ve bu nedenle yeni NDC'lerin GST sonuçlarıyla uyumlu olması beklenmektedir.

Türkiye, 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda kapsamlı bir iklim stratejisi geliştirmiş ve Uzun Dönemli İklim Stratejisini hazırlamıştır. 2025'teki NDC güncellemelerinde iklim hedeflerini daha da güçlendirmeyi planlamaktadır.

2,3) Türkiye 2021 yılında Paris Anlaşmasına taraf olması ve net sıfır hedefini açıklamasının ardından, 2015 yılında hazırladığı INDC'sini, güncelleyerek 2023 yılında ilk NDC'sini UNFCCC Sekreteryası'na sunmuş ve 2030 için azaltım hedefini belirlemiştir. İlk güncellenmiş NDC ile 2030 yılı itibarıyla referans senaryoya kıyasla ulusal emisyonlarımızda %41 azaltma taahhüdünde bulunmuştur. Ülkemiz nüfusu artmaya devam eden ve gelişmekte olan bir ülke olduğundan, emisyonlarımız da artmaya devam edeceğinden, artıştan azaltım hedefi vermiştir.

NDC'nin uygulama adımları olarak, Türkiye'nin 2030 hedeflerine ulaşması adına 2024-2030 yıllarını içeren ve 7 temel azaltım sektörünü kapsayan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nı hazırlanmıştır. Bu belgede enerji, ulaştırma, sanayi, binalar, atık, tarım ve Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık (AKAKDO) alanlarına ek olarak karbon piyasaları ve adil geçiş gibi süreç içerisinde önem arz eden alanlarda azaltım politika ve eylemleri belirlemiş ve yol haritası hazırlanmıştır. En üst düzey politika belgesi olan 12. Kalkınma Planı (2024-2028) ile uyumlu 2053 vizyonlu Uzun Dönemli İklim Stratejisini hazırlamış ve COP 29' da UNFCCC Sekreteryasına sunmuştur.

4) Türkiye küresel iklim değişikliğinin potansiyel etkileri açısından risk grubu ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de iklim değişikliğine bağlı olarak artması öngörülen doğal afetler bizleri iklim değişikliği ile mücadelede daha kararlı olmamız gerektiği fikrinde birleştirmektedir. Buna göre önümüzdeki yıllarda etkisini giderek artırması beklenen iklim değişikliğinin beraberinde getireceği olumsuzlukları en aza indirmek, kayıp ve zararı azaltmak, ortaya çıkan riskleri yönetmek ve risklerin beraberinde getirdiği fırsatları değerlendirmek büyük bir öneme haizdir.

Bu alandaki kararlılığın en önemli göstergesi Paris Anlaşması'na taraf olunması ve tüm dünyaya iklim değişikliği ile mücadeleye hazır olunduğunun ispatlanmasıdır. Diğer taraftan Sayın Cumhurbaşkanımızın 27 Eylül 2021 tarihinde gerçekleşen Kabine Toplantısı'nda 2053 net sıfır emisyon hedefi ve yeşil dönüşüm hamlesi ilan etmesi ülkemiz bakımından önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Bu bağlamda, Türkiye'de İklim Eyleminin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında 2024-2030 yılları arasını kapsayacak olan "İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanmıştır. İklim değişikliğinden etkilenebilirliği yüksek 11 öncelikli sektör seçilmiştir. Bu sektörler; tarım ve gıda güvenliği, biyolojik çeşitlilik ve ekosistem hizmetleri, su kaynakları yönetimi, turizm ve kültürel miras, sanayi, kent, sosyal kalkınma, halk sağlığı, ulaşım ve iletişim, enerji, afet riski azaltma sektörlerinden oluşmaktadır.

Türkiye'deki farklı kurumlar tarafından üretilen bölgesel iklim projeksiyonları kullanılarak, iklim değişikliğinin gelecek dönemde öngörülen iklim tehlikeleri analiz edilmiş ve sonuçları değerlendirilmiştir. Sektör uzmanları ve 180 farklı kurumdan çeşitli paydaşların katılımı ile gerçekleştirilen toplantılar sonucu 11 sektör ve yatay kesen konular için toplamda 40 strateji ve 129 eylem belirlenmiştir. Eylemlerin izlenmesini daha etkin hale getirmek amacıyla belirlenen her bir uyum eylemi özelinde eylemden sorumlu kurumlar, ilgili kurumlar, uygulama dönemi ve izleme göstergeleri belirlenmiştir.

İklim Değişikliği Başkanlığımız tarafından yürütülen bir diğer proje olan "Türkiye'de Yerel İklim Eylemi için Avrupa Birliği Ortaklık Projesinin genel amacı, nihai olarak sürdürülebilir, düşük karbonlu ve iklim dirençli kalkınmaya katkıda bulunacak olan yerel düzeyde uygulama kapasitesinin artırılması yoluyla, Türkiye'nin iklim değişikliğiyle mücadele çabalarına destek olmaktır. Ayrıca; Türkiye'nin yerel iklim değişikliği azaltım ve uyum kapasitesini artırmak hedeflenmektedir.

Bu kapsamda; Ülkemizin atmosferik değişkenlerini en iyi şekilde yansıtan 6 Küresel İklim Modeli kullanılarak, dinamik ölçek küçültme metoduyla 3 kilometre çözünürlüğünde çalışmalar Bakanlığımız tarafından başlatılmıştır. Çalışmada, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli 6. Değerlendirme Raporu Doğrultusu'nda (IPCC AR6) görece iyimser (SSP 2-4.5) ve kötümser (SSP

5-8.5) senaryo olmak üzere iki farklı emisyon senaryosu (Shared Socioeconomic Pathways (SSPs) / Ortak Sosyoekonomik Rotalar) kullanılarak 2100 yılına kadar iklim modelleri çalıştırılacaktır. İklim Projeksiyonları sonuçlarına göre on iki İBBS (Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması) Bölgesinde (İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz, Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu) etkilenebilirlik ve sektörel risk analizleri gerçekleştirilecektir.

Tüm bu çalışmalar İklim Değişikliğine Uyum kapsamında 2025'te güncellenecek olan Ulusal Katkı Beyanına altlık oluşturmaktadır.

5) Türkiye de en üst düzey politika belgesi olan 12. Kalkınma Planı (2024-2028) ile uyumlu 2053 vizyonlu Uzun Dönemli İklim Stratejisini hazırlamıştır. Enerji Bakanlığının hedefleri ile beraber çalışılarak uzun dönemli enerji politikalarımız belirlenmiştir.

Enerji dönüşümü ulusal iklim stratejimizin merkezinde yer almakta olup, ülkemizde, son yıllarda yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi hem pay olarak hem de kaynak çeşitliliği olarak, takip edilen strateji, politikalar ve hayata geçirilen destek mekanizmaları ile beraber artış göstermiştir. Türkiye, özellikle 2030 ve 2035 yıllarına yönelik ortaya koyduğu kısa ve orta vadeli hedefleriyle de mevcut yenilenebilir enerji kapasitesini dört katına çıkarmayı, enerji yoğunluğunu yüzde 35 azaltmayı ve yenilenebilir enerji teknolojilerini ulusal enerji sistemine entegre etmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda fosil kaynaklardan elde edilen enerji payı günden güne azalmaktadır.

İklim değişikliği ile mücadele kapsamında azaltım ve uyum politikaları uygulanırken sosyal eşitsizlikleri daha da derinleştirmeden toplumun tüm kesimlerinde adaletin ve istihdamın sağlanarak adil geçişin başarılabilmesi önemlidir. Kimseyi geride bırakmamak ve eşitsizliği yeniden üretmekten kaçınan yaklaşım prensipleri dikkate alınarak hazırlanan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nda cinsiyet eşitliği temel değer olarak ele alınmış, Adil Geçiş Stratejisi ise münferit bir başlık olarak değerlendirilmiştir. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nda Adil geçiş başlığında 7 eyleme yer verilmiştir. Ayrıca, uzun dönemli iklim değişikliği stratejisinde adil geçiş başlığı altında 5 strateji yer almaktadır.

6) Yeni Ulusal Katkı Beyanı (NDC)'nda, arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık (LULUCF) gibi sektörlerde emisyon azaltımları ve karbondioksit (CO2) uzaklaştırmaları yürütülecek modelleme çalışmaları neticesinde net bir şekilde listelenecektir. NDC'nin uygulama planı olarak hazırlanan İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planının uygulanması çevrimiçi izleme sistemleri ile şeffaf ve etkili bir şekilde göstergeler bazında gerçekleştirilecek olup söz konusu izleme sistemi İklim Portal'a entegre bir şekilde çalışacaktır. Plana ilişkin Bakanlığımız tarafından her yıl izleme ve değerlendirme raporları hazırlanarak süreç değerlendirilecektir.

7) 2024-2030 İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı'nda ormansızlaşmanın durdurulması ve tersine çevrilmesi hususunda yürütülecek olan strateji ve eylemler Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği Ve Ormancılık (AKAKDO) sektörü altında ele alınmaktadır. Ormansızlaşmayı durdurmak ve tersine çevirmek, çevresel, ekonomik ve sosyal bir dönüşümü gerektirir. Bu kapsamda; canlı biyokütleinin zaman içinde artırılması, korunması, karbon odaklı sürdürülebilir orman yönetimi, ekosistemlerin korunması ve yutak alanların artırılması planlanmaktadır. Ağaçlandırma/iyileştirme/yenilemede ekosistemlerin bütünlüğü göz önüne alınarak, proaktif, sonuç odaklı ve havza ölçekli bir yaklaşıma geçilmesi ve havza bazlı bir ağaçlandırma yol haritası oluşturulması planlanmaktadır.

Ağaçlandırmaya/bitkilendirmeye uygun potansiyel alanların saha ölçümleri yanında coğrafi bilgi sistemleri ve uzaktan algılama yöntemleriyle desteklenerek tespit edilmesi ve değerlendirilmesi sağlanacaktır. Orman yangınlarının önlenmesi, yangınların erken tespiti ile yangınlara erken ve etkili müdahaleye yönelik süreç güçlendirilecektir. Orman yangınlarıyla mücadelede teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması, yapay zekâ destekli karar destek sistemleri ile kaynak kullanımı

verimliliği artırılacaktır. Orman köylerinde odun tüketiminin azaltılması için sosyal projelerin desteklenmesi sağlanacaktır.

Sektörün Ar-Ge ve inovasyon bakımından güçlendirilmesi ile hassas ormancılık, dijitalleşme ve yapay zekâ kullanımı yoluyla verim artışı sağlanacaktır. Orman zararlıları ile mücadelenin teknolojik, önleyici ve eğitici projelerle güçlendirilmesi sağlanacaktır. Sektör kapsamında belirlenen tüm strateji ve hedefler uluslararası çerçevelerle uyumludur.

8) NDC'nin ikinci döngüsünde 2035 yılı için daha azimli hedefler belirleyerek ulusal taahhütleri yükseltecek şekilde hazırlanacak ve 2025 ve sonrasında yeni güncellenmiş NDC sunulacaktır. İlk NDC deki hedefler daha azimli olacak şekilde yeniden hazırlanacaktır.

Ayrıca, Türkiye de en üst düzey politika belgesi olan 12. Kalkınma Planı (2024-2028) ile uyumlu 2053 vizyonlu Uzun Dönemli İklim Stratejisini hazırlamış ve COP 29 da UNFCCC Sekretaryasına sunulmuştur.

Uzun Dönemli İklim Stratejisi, 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda kalkınmanın tüm boyutlarında dönüşümü gerçekleştirme vizyonunu ortaya koymaktadır. Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi, enerji dönüşümü, yeşil ve dirençli altyapı ile döngüsel ekonomi yatırımları, evre koruma ve yeşil teknolojilerin yaygınlaştırılması gibi alanlarda kararlı adımlar atarak Türkiye, kalkınma önceliklerinden ödün vermeksizin 2053 yılına kadar net sıfır emisyon hedefine ulaşacaktır.